

Egy ősi tenger maradványai a Nyakaskő lábánál – 2. rész

Egyedülálló őskörnyezet

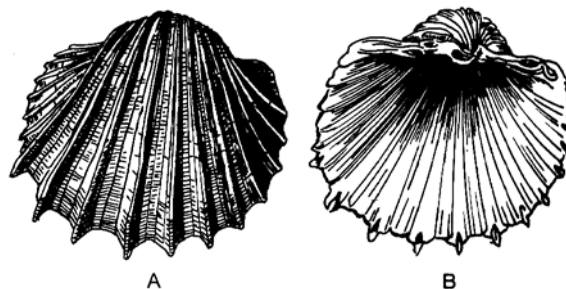
Az előző számunkban tett nagy kirándulás után térjünk vissza a Nyakaskő oldalában látható rétegekhez, és a lábánál található feltáráshoz.

Aki odalátogat és a fenti sorokat elolvasta, immár saját szemével győződhet meg a Paratethys mintegy 15 millió évvel ezelőtti tündökléséről és bukásáról, amely alig 2 millió évvel ezelőtt zajlott le.

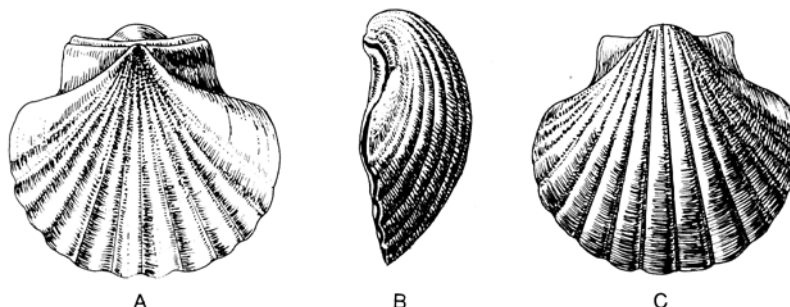
A rétegeket alulról felfelé vizsgálva (nézve és nem kalapálva!) láthatjuk a mészhomokon heverésző, iszapfaló életmódot folytató tengeri sünöket, osztrigákat. Felfelé haladva hagyló- és csigahéjak, kőmagok kavalkádjá jelenik meg, amely jelzi a tenger ide-oda mozgó, sodró hatását. A szerencsésebbek az oly ritka tarisznyarák ollóit is megtalálhatják. Ezeknek is nagy szerepük van a magyar geológiában, mivel Müller Pál geológus a fosszilis (kövült) rákok alapján egyedülálló és hiánypótló őskörnyezeti képet tudott bemutatni a magyar földtani szakembereknek.

Tovább haladva a fésűskagylók veszik át a szerepet, a szívkaagyló mérete egyre csökken, jelezve, hogy közeledik a sótartalom-csökkenés pillanata. Rákokkal, tengeri sünökkel egyáltalán nem találkozhatunk. Aztán egyszer csak éles átmenettel változik meg az ősmaradványtartalom, azok a fajok, amelyek nem tolerálták a sótartalom változást eltűntek, azok, amelyek igen, megmaradtak. Ezek a már említett konkian rétegek, melyeknek jó természetes feltárása van a Nyakaskő oldalában. A település szempontjából fontos megemlíteni a *Pecten biansis*-t, amely a múlt században innen került elő először. A kevés és kisméretű ősmaradvány rendkívüli nemzetközi jelentőséggel bír, hiszen Kókay József jeles magyar geológusnak többek között ezen fossziliák alapján sikerült rekonstruálnia a Paratethysre ekkor jellemző ősföldrajzi képet. A konkian rétegek felett már felső-miocén mészkövet találunk jellegzetes félsósvízi faunájával. Ebből épül fel a Nyakaskő, a Madárszirt és a Százlépcső túlnyomó része.

Néhány rajzot mellékeltem az ott megtalálható leggyakoribb ősmaradványokról: a szívkaagylóról, a fésűskagylóról, Vénusz fésű-csigáról és a tornyoscsigáról.



Shívkaagyló (*Cardium* sp.)



Fésűskagyló (*Pecten* sp.)

Tehát bárki, aki odalátogat a feltáráshoz óvja és ne kalapálja szét a rétegsort, hiszen az nemcsak országos, hanem nemzetközi jelentőséggel is bír. Gyűjteni természetes lehet és érdemes, de csak törmelékből.

Azt is fontos megemlíteni, hogy a Tétényi-fennsíkon, amelyhez a Nyakaskő és a feltárás földtanilag és földrajzilag is hozzátartozik, már megsemmisültek a középső-miocén feltárások. Jelenleg hulladéklerakóként működnek. Kérem, hogy mutasson példát a település lakossága azzal, hogy legalább jelenlegi állapotában hagyják és megőrzik a feltárást. Egy szeméttelp nem lehet turisztikai látványosság és környezeti nevelésre alkalmas terület.

Mindenkinek kellemes kirándulást kívánok!

Jó szerencsét!

Bolford Gabriella

Szent Vendel-túra

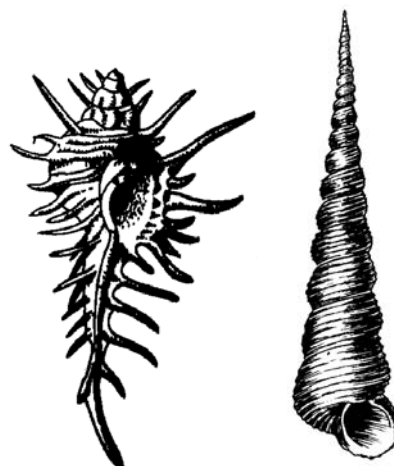
Október 21-én, szombaton, 9 órakor indulunk a torbágyi Szent Vendel-szobortól. Hagyományához hívem a Biatorbágyi Kultúrájáért Alapítvány idén ősszel is – immár negyedik alkalommal – hívja túrázni a biatorbágyiakat. Útvonal: Szent Vendel-szobor, Viadukt, Iháros, Keserűkút, Szent Vendel- (Szily-) kápolna. Eddig tart a rövidebb szakasz, aki elfáradt vagy nem vállalkozik a hosszabb túrára, az innen hazasétálhat. A kirándulást a Szarvashegy, Öreghegy, Madárszirt érintésével folytatjuk. A Nyakaskőnél Bolford Gabriella tart szakvezetést az egykor itt elhelyezkedő ősi tenger ma is látható maradványainál.

Általában itt ér bennünket a déli harangszó, innen a hátszákából előkerülő ebéd elfogyasztása után folytatjuk utunkat a biai református temetőben elhelyezkedő Szent Kereszt-kápolna romjaihoz, innen a Fáy-kastély érintésével a Szentháromság-szobornál ér véget sétánk.

Reméljük, hogy az őszi időjárás – a korábbi évekhez hasonlóan – egy gyönyörű kirándulással ajándékozza meg a túrázókat.

Szeretettel várunk mindenkit, jöjjenek el!

Horváthné Nagy Erzsébet
Biatorbágyi Kultúrájáért Alapítvány titkára



Vénusz fésűje csiga (*Murex* sp.)

Tornyoscsiga (*Turritella* sp.)